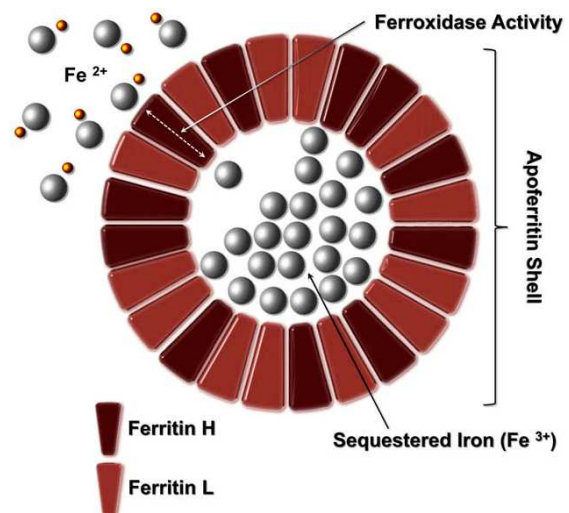
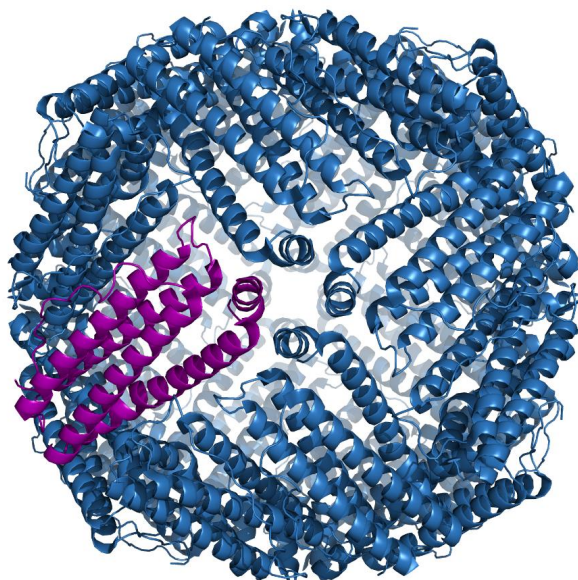

Een verhoogde ferritinespiegel... wat nu? Heb ik ijzerstapeling/hemochromatose?

Wanneer is de ferritinespiegel te hoog? Er zijn meerdere bepalingsmethoden voor de ferritinespiegel in het bloed. De normale waarden (referentiewaarden) kunnen daarom per ziekenhuis verschillen. Globaal houden we als bovengrens voor vrouwen 200 microgram per liter ($\mu\text{g/l}$) aan en voor mannen 300 $\mu\text{g/l}$. Wanneer vrouwen in de overgang zijn geldt voor hen ook 300 $\mu\text{g/l}$.

Wat is ferritine? Ferritine is een bolvormig eiwit, waarin ijzer kan worden opgeslagen zodat het geen schade kan toebrengen aan cellen en weefsel.

Wanneer er meer ijzer in het lichaam wordt opgenomen is dit een prikkel voor de aanmaak van meer ferritine. Het ferritine zal dan meer ijzer opnemen en het ijzer daarmee onschadelijk maken. Maar, ook door een ontstekingsreactie en vanuit het vetweefsel kunnen stoffen worden geproduceerd die leiden tot de aanmaak van ferritine. In dit geproduceerde ferritine zal veel minder ijzer worden opgeslagen.

Een verhoogde ferritinespiegel in het bloed kan dus meerdere oorzaken hebben. Het kan tijdelijk zijn, bijvoorbeeld als gevolg van een actieve ontsteking. De hogere ferritine waarde kan ook samenhangen met overgewicht, of te ruim alcoholgebruik.

Maar die verhoogde ferritinespiegel kan ook betekenen dat de ijzervoorraad in het lichaam is toegenomen. Dit is het geval bij hemochromatose ofwel ijzerstapeling. Het gaat om een erfelijke aandoening waarbij vanuit de darm meer ijzer uit de voeding wordt opgenomen dan het lichaam nodig heeft. Omdat er geen manier is om ijzer uit te scheiden wordt het teveel opgeslagen, aanvankelijk met name in de lever. Op den duur kunnen weefsels en organen schade ondervinden van de ijzerstapeling. Het is daarom zaak om vast te stellen wat de oorzaak van de verhoogde ferritinespiegel is.

Als het inderdaad gaat om ijzerstapeling dan zal ook de transferrineverzadiging in het bloed stijgen. Transferrine is een eiwit dat ijzer in het bloed transporteert. Hoe meer ijzer, hoe meer er aan transferrine wordt gebonden; het eiwit raakt als het ware steeds meer verzadigd. Dus, als behalve de ferritinespiegel ook de transferrineverzadiging is gestegen kan er sprake zijn van hemochromatose. In deze situatie wordt aanbevolen om DNA onderzoek te verrichten, om na te gaan of er sprake is van een erfelijke vorm van ijzerstapeling: hemochromatose.

Wanneer de transferrineverzadiging niet is toegenomen is de kans heel groot dat de verhoogde ferritinespiegel samenhangt met overgewicht, een ontstekingsreactie of alcoholgebruik. Als het gaat om een ontstekingsreactie zal de ferritinespiegel dalen wanneer de ontsteking tot rust komt. In de andere gevallen kunnen leefstijlverbeteringen een daling van ferritine teweegbrengen.

Dus, bij verreweg de meeste mensen met een verhoogde ferritinespiegel wijst deze niet op hemochromatose, maar op andere oorzaken zoals

overgewicht, of een ontstekingsreactie. Maar het kan wel degelijk betekenen dat u te maken heeft met hemochromatose. En dat moet goed worden onderzocht.

Cees van Deursen